

Vinh Lợi, ngày 20 tháng 10 năm 2023

THÔNG TIN THUỐC
Tháng 10/2023

I. THÔNG TIN THUỐC NƯỚC NGOÀI

Medsafe: Tình hình phản ứng có hại nghiêm trọng kéo dài liên quan đến fluoroquinolon tại New Zealand

Trung tâm Theo dõi phản ứng có hại (CARM) của New Zealand mới ghi nhận một trường hợp viêm gân vai do Ciprofloxacin. Con đau xuất hiện ở vai và lan đến cổ tay và hông trong vòng 2 tuần sử dụng Ciprofloxacin. Tại thời điểm báo cáo, bệnh nhân vẫn chưa hồi phục.

Tháng 5/2023, Cơ quan Dược phẩm Châu Âu đã khuyến cáo nhân viên y tế chỉ kê đơn Fluoroquinolon (đường uống, khí dung, tiêm truyền) theo chỉ định đã được phê duyệt do nguy cơ gặp các phản ứng có hại kéo dài và không hồi phục.

Fluoroquinolon

- Các loại Fluoroquinolon hiện lưu hành ở New Zealand bao gồm ciprofloxacin, Moxifloxacin và Norfloxacin. Fluoroquinolon chỉ nên được sử dụng cho các chỉ định được phê duyệt và đã cân nhắc lợi ích - nguy cơ đối với từng bệnh nhân.

- Phản ứng có hại nghiêm trọng, kéo dài, gây tàn tật và không hồi phục của Fluoroquinolon: Fluoroquinolon liên quan đến phản ứng có hại kéo dài, gây tàn tật và không hồi phục trên các cơ quan khác nhau, thậm chí cùng lúc trên nhiều cơ quan như hệ xương khớp và hệ thần kinh.

- Dưới đây là một số phản ứng hiếm gặp nhưng nghiêm trọng của Fluoroquinolon. Bệnh nhân cần được thông báo về nguy cơ khi sử dụng Fluoroquinolon và báo với bác sĩ ngay khi các triệu chứng xuất hiện. Ngừng Fluoroquinolon có thể làm giảm nguy cơ gặp phản ứng có hại không hồi phục.

Viêm gân và đứt gân

Viêm gân và đứt gân có thể xảy ra ở nhiều vị trí, bao gồm mắt cá chân như trường hợp được mô tả ở trên. Biến cố thường xảy ra ở gân Achilles nhưng cũng có thể xảy ra ở gân khác. Thời gian khởi phát có thể trong vòng 48 giờ sau khi bắt đầu sử dụng cho đến vài tháng sau khi ngừng thuốc. Nguy cơ tăng lên ở bệnh nhân lớn tuổi, bệnh nhân suy thận hoặc ghép tạng, bệnh nhân sử dụng đồng thời Corticosteroid. Dấu hiệu đầu tiên của viêm gân bao gồm viêm và sưng đau.

Bệnh thần kinh ngoại biên

Bệnh đa dây thần kinh cảm giác vận động (*tổn thương thần kinh cảm giác hoặc cảm giác - vận động*) đã được ghi nhận ở bệnh nhân sử dụng Fluoroquinolon. Triệu chứng của bệnh đa dây thần kinh bao gồm đau, rát, ngứa ran, tê và yếu mệt.

Khác

Một số trường hợp hiếm gặp đã được ghi nhận là đau, yếu cơ kéo dài và không hồi phục, sưng hoặc đau khớp, mệt mỏi, trầm cảm, các vấn đề về trí nhớ, giấc ngủ, thính giác, thị giác và thay đổi vị giác, khứu giác.

Báo cáo ca rối loạn gân và bệnh lý thần kinh tại New Zealand

CARM tiếp tục ghi nhận các ca có phản ứng có hại liên quan đến gân và bệnh lý thần kinh do Fluoroquinolon. Số lượng ca ghi nhận ở Bảng 1.

Bảng 1: Số lượng ca có phản ứng có hại liên quan đến gân và bệnh lý thần kinh do Fluoroquinolon ghi nhận bởi Trung tâm giám sát phản ứng có hại của New Zealand từ ngày 1 tháng 1 năm 2015 đến ngày 30 tháng 6 năm 2023

Phản ứng có hại	Số lượng ca
Viêm gân	43
Đứt gân	15
Rối loạn gân	7
Dị cảm	12
Bệnh lý thần kinh ngoại biên	2

Ghi chú: Một ca riêng lẻ có thể có nhiều phản ứng.

Tài liệu tham khảo:

<http://canhgiacduoc.org.vn/CanhGiacDuoc/DiemTin/2432/Medsafe-phan-ung-co-hai-nghiem-trong-keo-dai-lien-quan-den-fluoroquinolon-New-Zealand.htm>

Nguồn: Reports of persisting serious adverse reactions to fluoroquinolones (medsafe.govt.nz)

Điểm tin: SV. Trịnh Việt Hà

Hiệu đính: DS. Tăng Quốc An; Phụ trách: ThS.DS. Nguyễn Mai Hoa

II. THÔNG TIN THUỐC TỪ WEB SITE SỨC KHỎE ĐỜI SỐNG (BỘ Y TẾ)

Cách dùng thuốc nhỏ mắt polydexa bạn cần biết

Tăng nhãn áp nặng chỉ sau 1 tuần tự dùng thuốc nhỏ mắt polydexa:

Bị đau mắt đỏ, một bệnh nhân tự đi mua lọ thuốc có tên Polydexa về nhỏ mắt. Trong vài ngày đầu, triệu chứng ngứa đỏ ở mắt có giảm, nhưng sau 1 tuần dùng thuốc, bệnh nhân thấy đau nhức kèm theo cay, xót mắt lúc này đi khám bệnh nhân mới biết bị biến chứng viêm loét giác mạc nặng, tăng nhãn áp nặng (*bệnh Glaucoma*) dẫn đến khả năng mất thị lực hoàn toàn và có nguy cơ phải mổ bỏ nhãn cầu. Đau mắt đỏ do nhiều nguyên nhân như virus, vi khuẩn, nấm, dị ứng... Bệnh rất dễ lây lan, đặc biệt là khi đau mắt đỏ do virus rất dễ gây thành dịch. Về vấn đề điều trị, tùy từng nguyên nhân, bác sĩ chuyên khoa mắt sẽ kê đơn điều trị khác nhau.

Biến chứng tăng nhãn áp sau khi dùng thuốc chứa Corticoid trị đau mắt đỏ:

Thuốc nhỏ mắt Polydexa có chứa các thành phần chính là 2 loại kháng sinh Polymyxin, Neomycin và kháng viêm Dexamethason. Các thuốc nhỏ mắt chứa Corticoid (Dexamethason) được chỉ định trong các bệnh lý ở mắt như viêm màng bồ đào, viêm bờ mi, viêm kết mạc dị ứng... và chỉ dùng theo đơn của bác sĩ. Nhưng nếu bệnh nhân bị đau mắt đỏ, viêm loét giác mạc do nấm hoặc virus thì tuyệt đối không được tự ý nhỏ thuốc Corticoid. Bởi thuốc có thể làm bệnh nặng thêm nhanh chóng và dẫn tới thủng giác mạc, thậm chí phải khoét bỏ mắt.

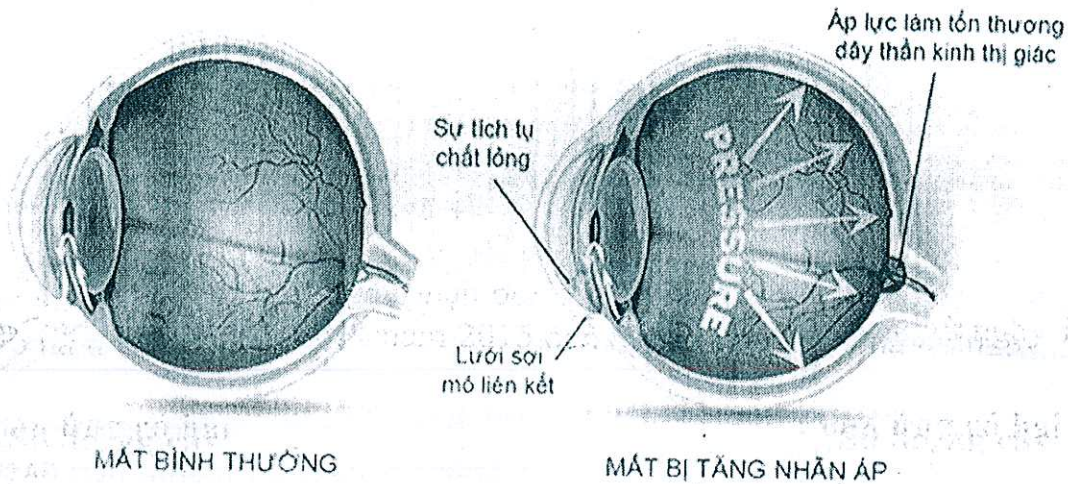
Vì sao thuốc Polydexa nhỏ mắt có thể gây tăng nhãn áp?

Thuốc có chứa tới 2 kháng sinh và 1 kháng viêm loại mạnh, nên công dụng chống nhiễm khuẩn, chống viêm rất tốt, với giá thành khá rẻ..., nên rất dễ bị lạm dụng trong điều trị các bệnh về mắt, trong đó có đau mắt đỏ. Dexamethason một Corticoid có đặc tính chống viêm mạnh, chống dị ứng, có tác dụng làm giảm nhanh chóng các triệu chứng khó chịu ở mắt, nhưng nguy cơ gây tăng nhãn áp rất cao. Dexamethason ức chế khả năng miễn dịch, làm mỏng giác mạc của người dùng, từ đó làm giảm hoặc mất đi sức đề kháng của mắt, tăng nguy cơ đục thủy tinh thể, mờ mắt. Dexamethason cũng gây tích tụ Glycosaminoglycan, tăng khả năng sản xuất ra chất protein-TIGR, khiến các lỗ bè bị bít tắc, dẫn đến thủy dịch ở trong mắt không thoát ra được. Từ đó dẫn đến tình trạng tăng nhãn áp, khiến cho người dùng mắc bệnh Glaucoma góc mở thứ phát. Nguy cơ này chỉ sau vài tuần, thậm chí là 1 tuần (*tùy theo nồng độ corticoid có trong thuốc*) dùng thuốc nhỏ mắt có chứa Corticoid.

Cách hạn chế tác dụng phụ của thuốc polydexa nhỏ mắt:

Để bảo đảm an toàn dùng thuốc, bệnh nhân cần đi khám trước khi gưa bất kỳ loại thuốc gì vào cơ thể, kể cả đường bôi, nhỏ mắt/mũi hoặc đường uống, đường tiêm..., Các thuốc nhỏ mắt trị đau mắt đỏ có rất nhiều loại, riêng thuốc có chứa Corticoid cũng có rất nhiều tên thương mại và phối hợp kháng sinh khác nhau. Các thuốc này dù có tốt nhưng không được tùy ý sử dụng nếu chưa có hướng dẫn của bác sĩ. Để nhận biết thuốc nhỏ mắt có chứa Corticoid hay không, cần đọc thành phần của thuốc, trong đó các Corticoid có tên gọi Dexamethason, Betamethason, Prednisolon... Một số thuốc nhỏ mắt chứa Corticoid phổ biến trên thị trường như Polydexa, Collydexa, Neodex, Dexacol, Tobradex...

Polydexa nhỏ mắt có thể gây tăng nhãn áp

Trường hợp bác sĩ đã chỉ định dùng thuốc trị đau mắt đỏ, cần tuân thủ liều lượng cũng như thời gian sử dụng. Không dùng quá liều, kéo dài ngày hơn chỉ định. Sử dụng thuốc nhỏ mắt chứa Corticoid mạnh kéo dài có thể làm cho vi khuẩn không nhạy cảm phát triển nhanh, dẫn đến bội nhiễm, vết thương chậm lành, nhiễm nấm thứ phát..., ngoài ra, thuốc còn có thể gây ra teo cơ và tác dụng dội ngược tăng áp lực nội sọ khi ngừng sử dụng, nhất là ở người dùng thuốc trong thời gian dài và không giảm dần liều lượng khi ngừng thuốc.

Không tự ý dùng đơn thuốc nhỏ mắt cũ cho lần đau mắt sau. Bởi mỗi lần đau mắt có thể do những nguyên nhân khác nhau gây ra. Nếu bạn đang có sẵn tình trạng bệnh Glaucoma hoặc loét giác mạc, các bệnh nấm mắt... nhỏ thuốc có chứa Corticoid sẽ làm bệnh trầm trọng thêm, vết loét sâu rộng hơn và có thể dẫn đến thủng giác mạc gây mù. Trong quá trình sử dụng thuốc Polydexa, bệnh nhân cần chú ý tuân thủ theo các chỉ dẫn của bác sĩ chuyên môn. Nếu thấy bất thường về mắt, cần đi khám mắt ngay.

Tài liệu tham khảo:

<https://suckhoedoisong.vn/thuoc-nho-mat-polydexa-169231007150941445.htm/> BSK2. Hồng Hà

***Các ý kiến đóng góp gửi về:**

- Khoa Dược - TTB - VTYT, Tổ dược lâm sàng - Thông tin thuốc
- Zalo nhóm: Tổ DLS-TTT TTYT VL 2022-2023
- Gmail: khoaduoc.benhvien.vinhloi@gmail.com.

BAN GIÁM ĐỐC

PHÓ GIÁM ĐỐC

BS. CKI. Võ Hoàng Châu

NGƯỜI VIẾT THÔNG TIN

DS. Lưu Thế Nhất

Nơi nhận:

- Ban Giám đốc;
- Bác sĩ, các khoa, phòng
lâm sàng, TYT xã, thị trấn;
- Các dược sĩ lâm sàng;
- Website: <http://ttytvinhloi.gov.vn/>
- Lưu: Tổ DLS-TTT(N).

